Kansan sankari

Laaja historiallinen rakkausromaani vallankumouksesta, uskollisuudesta ja kielletystä rakkaudesta Ranskan monarkian kukistuessa

Jatkosaagan yksi osa

kirjoittanut Alexandre Dumas

Tekijänoikeudet

Kansan sankari

© 2026 Library of Alexandria.

Kaikki oikeudet pidätetään.

Tämän painoksen alkuperäisen toimituksellisen aineiston, muokkausten, järjestelyn ja ulkoasun tekijänoikeudet omistaa Library of Alexandria. Mitään näiden suojattujen osien osaa ei saa jäljentää, tallentaa tiedonhakujärjestelmään eikä välittää missään muodossa tai millään tavoin ilman Library of Alexandrian etukäteen antamaa kirjallista lupaa, ellei sovellettava laki sitä salli.

Julkaisija: Library of Alexandria

LibraryofAlexandria.com

SISÄLLYSLUETTELO

Johdanto....2
Luku 1....5
Luku 2....11
Luku 3....19
Luku 4....28
Luku 5....39
Luku 6....45
Luku 7....52
Luku 8....63
Luku 9....69
Luku 10....77
Luku 11....87
Luku 12....92
Luku 13....100
Luku 14....110
Luku 15....117
Luku 16....127
Luku 17....133
Luku 18....136
Luku 19....143
Luku 20....147
Luku 21....157

Luku 22.....173
Luku 23.....177
Luku 24.....182
Luku 25.....197
Luku 26.....204
Luku 27.....210
Luku 28.....223
Luku 29.....241

ESIPUHE
VIESTI LUKIJALLE

Ihmiskunnan historian suurimman kirjaston rakentaminen uudelleen

Tuhansia vuosia sitten Aleksandrian kirjasto oli maailmanlaajuisen tiedon keskus — tyyssija, johon kaikkien tunnettujen sivilisaatioiden viisaus koottiin ja jossa sitä jaettiin vapaasti.

Ja sitten se katosi.

Nyt rakennamme sen uudelleen — ja sinä olet tervetullut mukaan.

Aleksandrian kirjastossa olemme ottaneet tavoitteeksemme saattaa jokaisen kirjan jokaisen maapallon ihmisen saataville — ei vain painettuna, vaan kaikilla kielillä, kaikissa muodoissa ja jokaiselle lukijalle.

Näin teemme sen:

- **Ylelliset painetut laitokset todelliseen painatushintaan** - Tilaa mikä tahansa kirja laadukkaana pokkarina, tyylikkäänä kovakantisena painoksena tai upeana laatikkosettinä — ja maksa vain painamisesta aiheutuvat kulut. Ei katteita. Ei välikäsiä.
- **Rajaton pääsy merkittävimpiin teoksiin** - Nauti tuhansista ajattomista klassikoista — Platonista Shakespearen kautta Tolstoihin — kauniina, nykyaikaisina e-kirja- ja äänikirjaversioina. Lue ja kuuntele rajattomasti — kaikille lukijoille kaikkialla.
- **Nykyaikaisia käännöksiä kaikille kielille ja murteille** - Muokkaamme klassikoita uudelleen selkeälle ja helppotajuiselle kielelle — ja käännämme ne kaikkiin kuviteltavissa oleviin murteisiin. Jokaisella on oikeus ymmärtää ihmiskunnan suurimpia ajatuksia.

Kun vierailet **LibraryofAlexandria.com** , et ainoastaan pääse lukemaan kirjoja — liityt maailmanlaajuiseen liikkeeseen, joka palauttaa, säilyttää ja jakaa sivilisaation viisautta.

Liity mukaan jo tänään osoitteessa LibraryofAlexandria.com

Yhdessä varmistamme, ettei inhimillisen viisauden valo enää koskaan sammu.

Kiitollisin terveisin,

Aleksandrian modernin kirjaston tiimi

Vieraile:
www.libraryofalexandria.com
Tai skannaa alla oleva koodi:

Johdanto

Lokakuussa 1789 joukko pariisilaisnaisia marssi sateessa Versaillesiin, ja seuraavana päivänä Ranskan kuningas tuotiin pääkaupunkiin asumaan hallitsemiensa ihmisten keskuuteen. Useimmissa historiankirjoissa tuota päivää pidetään huipennuksena. Alexandre Dumas käsittelee sitä välivaiheena, hetkenä, jolloin hiljaisemmat ja vaarallisemmat ihmiset alkavat toimia. Kansan sankari alkaa juuri siitä: Sèvresin ulkopuoliselta maantieltä, missä vieras odottaa viinikaupan ovella ja lukkoseppä on juuri tehnyt työn, josta hänen ei olisi pitänyt puhua.

Kirja kertoo siitä, mitä tapahtuu sen jälkeen, kun vallankumous näyttää jo voittaneen. Vanha järjestys on raahattu Tuileries'hen, Bastilji on kukistunut ja väkijoukot ovat väsyneitä. Silti joku jatkaa työntämistä. Dumas, joka osasi saada Burgundin-pullon ääressä käydyn keskustelun tuntumaan kiristyvältä ansalta, muuttaa levottomuuden romaaniksi juonitteluista, huhuista ja epätodennäköisistä ystävyyksistä.

Dumas ja vallankumous

Alexandre Dumas syntyi vuonna 1802 vallankumousarmeijan kenraalin pojaksi ja kasvoi Ranskassa, jossa kiisteltiin yhä siitä, mitä vallankumous oli merkinnyt. Hänestä tuli aikansa kuuluisin kansankirjailija. Kolme muskettisoturia ja Monte-Criston kreivi ilmestyivät 1840-luvulla sanomalehtien jatkokertomuksina, joita lukijat seurasivat viikko toisensa jälkeen. Hän kirjoitti avustajien kanssa, mikä oli jatkokertomusten julkaisemisessa tavallista, ja kirjoitti hämmästyttävän nopeasti.

Ranskan vallankumous oli aihe, johon hän palasi yhä uudelleen pitkissä, 1780- ja 1790-luvuille sijoittuvien romaanien sarjoissa. Kansan sankari kuuluu tähän kokonaisuuteen, ja se on hyvä paikka tutustua Dumasiin poliittisemmassa vireessä. Kuuluisa miekkailuseikkailu on vaihtunut johonkin, joka

muistuttaa enemmän kadulla tapahtuvaa jännityskertomusta, jossa aseina ovat tieto, epäluulo ja väkijoukon voima.

Myös tapahtumapaikalla on merkitystä. Vuonna 1789 ja sitä seuraavina vuosina tavalliset pariisilaiset oppivat voivansa muuttaa kuninkaan kohtalon. Leivän hinta, Versaillesista kantautuvat huhut ja Bastiljin muisto ruokkivat mielialaa, jossa kaikki tuntui mahdolliselta. Puoli vuosisataa myöhemmin kirjoittanut Dumas tiesi, mihin nuo vuodet johtivat ja millainen suru niitä seurasi. Nykyajan lukijat, jotka myös tietävät, miten vallankumous muistetaan, kokevat kirjassa elävänä tuon ajan ihmisten tunteman epävarmuuden. Dumas antaa vallankumoukselle palatsin ohella verstaan ja viinikaupan, ja antaa kuninkaan lukkosepän puhua hallitsijastaan kuin oppipoika ahjon ääressä.

Lukkoseppä ja vieras

Dumas oli kenraalin poika, ja hän kuvasi vallankumousta tarinankertojan tarkalla silmällä, joka huomasi sanomalehdet, kerhot ja katupuheet. Kirja seuraa Bastiljin kukistumista seuranneita vuosia, jolloin Pariisissa kiisteltiin päivittäin siitä, mitä kuninkaan läsnäolo kaupungissa merkitsisi. Romaani kuuluu laajaan vallankumouksen ympärille rakentuvaan sarjaan, ja Dumas täytti sen todellisilla nimillä, kuten Lafayette, Mirabeau ja pormestari Bailly.

Ranskan historiaa hieman tunteva lukija nauttii tuttujen nimien huomaamisesta, eikä mitään menetä sekään, joka ei tunne historiaa lainkaan. Dumas antaa vallankumoukselle myös inhimilliset mittasuhteet. Kaksikymmentäyhdeksän lukua kuljettavat maaseudulta Pariisiin johtaville teille ja Tuileries'n kuninkaallisiin huoneistoihin, joten suuret tapahtumat nähdään aina tavallisten ihmisten kautta kylästä palatsiin.

Dumas kertoo tarinan itsevarman kertojan äänellä ja pysähtyy mielellään pohtimaan vallankumousten luonnetta. Varhaiset luvut rakentuvat suurelta osin puheen varaan, ja puhetta on ilo lukea. Henkilöt vihjailevat, imartelevat,

kerskailevat ja koettelevat toisiaan, ja jokaisen luvun otsikko lupaa uuden käänteen tarinaan. Kirjassa on kaksikymmentäyhdeksän lukua, joista useimmat ovat lyhyitä, ja tahti on ripeä. Historia ja mielikuvitus sekoittuvat vapaasti: todelliset henkilöt, kuten kuningas, kuningatar ja kenraali Lafayette, esiintyvät rinnakkain kirjailijan luomien hahmojen kanssa.

Ensikertalainen kohtaa jo ensimmäisillä sivuilla melkoisen joukon nimiä hoviväestä ministereihin, mutta tarinan ymmärtäminen ei edellytä niiden kaikkien muistamista. Tunnelma on eloisa, paikoin koominen ja usein jännitteinen. Dumas pitää terävästä dialogista ja vauhdikkaista kohtauksista, ja palkitsee tarkkaavaisen lukijan käänteellä lähes jokaisen luvun lopussa.

Käsistä paljastuu yhtä ja toista

Dumas kylvää varhain pieniä yksityiskohtia, jotka herättävät kysymyksiä. Miksi työläiseksi pukeutuneella miehellä on niin hienot kädet, ja mitä se kertoo niistä ihmisistä, jotka tarttuvat aseisiin mellakoiden aikana? Mitä lukkojen ja salaovien parissa työskentelevä mies tietää, ja kuinka pitkälle hän menee paljastaessaan tietojaan viinilasin ääressä?

Myös Ludvig XVI:n mieltymys metallitöihin on tärkeä: hän harjoitti tätä harrastusta yksityisessä työpajassa Versaillesissa, ja kirjassa siitä tulee väylä hänen luonteensa ymmärtämiseen. Onko lempeä ja suorasukainen mies vaaraksi kansalle vai ainoastaan itselleen? Ja väkijoukkojen liikehdinnän taustalla ovat ne, jotka kertojan mukaan suunnittelivat ensimmäisen hyökkäyksen ja odottavat rynnäkön alkamista. Keitä he ovat, ja mitä he haluavat vallankumoukselta, joka on jo edennyt näin pitkälle?

Luku 1

Lukkoseppä ja aseseppä

Ranskan vallankumous oli alkanut siitä, kun Pariisin kansa valtasi Bastiljin heinäkuun neljäntenätoista päivänä 1789, mutta näytti saavuttaneen huippunsa, kun kuningas Ludvig XVI, hänen kuningattarensa Marie Antoinette ja muut kuningasperheen jäsenet lähtivät Versailles'sta pääkaupunkiin Pariisiin veristen mellakoiden jälkeen.

Mutta jokainen, joka luulee kansannousun tällaisen tyynen hetken aikana, että kaikki levottomuudet ovat ohi, on väärässä.

Ensimmäisen hyökkäyksen tekevien miesten takana ovat ne, jotka ovat suunnitelleet sen ja odottavat rynnäkön alkua. Sitten, kun toiset väsyvät tai tyytyvät saavutettuun, he pujahtavat väkijoukkoon kiihottamaan sitä.

He ovat salattujen, tuhoisien intohimojen salaperäisiä asiamiehiä, jotka sysäävät liikkeen taas eteenpäin siitä, mihin se on pysähtynyt. Kun he ovat vieneet sen äärirajoilleen, tien raivanneet kauhistuvat herätessään huomaamaan, että toiset ovatkin päässeet päämäärään.

Sèvresissä, Seinen ylittävän sillan kupeessa sijaitsevan viinituvan ovella seisoi mies, joka oli näkymättömänä näytellyt johtavaa osaa mellakoissa. Ne olivat pakottaneet kuningasperheen luopumaan yrityksestä paeta valtakunnasta, kuten monet heidän imartelijoistaan olivat tehneet, ja lähtemään Versailles'n palatsista Tuileries'hin.

Mies oli parhaassa iässään. Hän oli pukeutunut työläiseksi: hänellä oli yllään vakosamettimekkiset housut ja nahkainen esiliina, jonka taskut olivat sellaiset, joita katontekijät käyttävät naulojen kantamiseen ja joita myös sepillä, hevosenkengittäjillä ja lukkosepillä on. Sukat olivat harmaat ja kengissä oli messinkisoljet. Päässään hänellä oli puoliksi halkaistu, kranaatinkantajan karvalakkia muistuttava päähine, tai sellainen, jota nykyään kutsutaan tykistön karvalakiksi. Sen alta pilkotti

harmaita hiussuortuvia, jotka sekoittuivat pörröisiin kulmakarvoihin ja varjostivat suuria, pullistuneita silmiä. Ne olivat tarkat ja terävät, ja liikkuivat niin vikkelästi, että niiden todellista väriä oli vaikea erottaa. Nenä oli hieman paksu, huulet täyteläiset, hampaat valkoiset ja iho auringon paahtama.

Mies ei ollut roteva, mutta hänen vartalonsa oli sopusuhtainen. Nivelet eivät olleet paksut, ja kädet olivat pienet ja olisivat saattaneet näyttää siroilta, elleivät ne olisi olleet metallityöläisten käsien tavoin tummat.

Hänen hauiksensa olivat vahvat, ja ne näkyivät, koska hän oli kääntänyt paitansa hihat ylös. Siitä huolimatta hänen ihonsa oli silmiinpistävän valkoinen ja lähes aristokraattisen hieno.

Hänen ulottuvillaan oli kaksipiippuinen haulikko, jonka pintaa koristi runsas kultaupotus ja johon oli leimattu Pariisin muotiaseseppä Lecleren nimi. Saatat ihmetellä, miten näin kallis ase oli päätynyt tavallisen käsityöläisen käsiin. Mellakoiden aikana hienoimmat aseet eivät aina joudu valkoisimpiin käsiin.

Mies oli saapunut Versailles'sta vain tuntia aiemmin ja tiesi tarkalleen, mitä siellä oli tapahtunut. Kun majatalonpitäjä kyseli häneltä tämän ojentaessa viinipulloa, johon mies ei ollut koskenutkaan, hän vastasi:

"Kuningatar tulee kuninkaan ja dauphinin kanssa. He lähtivät matkaan iltapäivän puolivälissä, sillä he ovat viimein päättäneet asua Tuileries'ssa. Pariisin ei siis enää tarvitse olla huolissaan leivästä, kun sen keskellä ovat nyt Leipuri, Leipurin vaimo ja Leipurin poika – niin kansa kutsuu niitä kolmea 'kuninkaallista'."

Omasta puolestaan hän sanoi aikovansa jäädä siihen katselemaan ohikulkueen menoa.

Viimeksi mainittu väite saattoi hyvinkin olla totta, vaikka oli helppo huomata, että mies katseli useammin Pariisin kuin Versailles'n suuntaan. Siitä saattoi päätellä, ettei hän ollut katsonut tarpeelliseksi kertoa Bonifacelle aivan tarkasti, mitä aikoi tehdä.

Muutamassa sekunnissa hän näytti saavan sen, mitä oli odottanut: hän huomasi tienharjanteella miehen, joka oli

pukeutunut paljolti samoin kuin hän itse ja ilmeisesti harjoitti samaa ammattia. Mies käveli raskaasti kuin olisi tullut pitkän matkan.

Hän vaikutti suunnilleen samanikäiseltä kuin häntä odottava mies – siis sellaiselta, jota sanotaan yli neljänkymmenen väärälle puolelle joutuneeksi. Piirteiltään hän oli tavallinen mies, jolla oli alhaiset taipumukset ja rahvaanomaiset vaistot.

Muukalainen kiinnitti häneen katseensa oudosti, aivan kuin olisi toivonut voivansa yhdellä silmäyksellä punnita hänen luonteensa kullan, jos sitä oli, ja siihen sekoittuneen metallin.

Kun kaupungista saapuva matkustaja oli kahdenkymmenen askeleen päässä ovella loikoilevasta miehestä, tämä astui sisään, kaatoi pullosta viiniä kahteen lasiin ja palasi sitten kynnykselle toinen lasi koholla. Hän huusi:

”Hei, toveri! On aika kylmä, ja tie on pitkä. Miltä kuulostaisi tilkka punaviiniä, joka piristäisi ja lämmittäisi?”

Kaupungista tullut työläinen katseli ympärilleen varmistaakseen, että oli yksin ja että tervehdys oli tarkoitettu hänelle.

”Puhutko minulle?”

”Kenelle muulle? Olet yksin.”

”Ja tarjoat minulle lasillisen viiniä?”

”Miksi en? Olemme viilan ja vasaran veljiä – tai melkein.”

”Kuka tahansa voi kuulua johonkin ammattikuntaan”, toinen sanoi ja katsoi puhujaa tiukasti. ”Kysymys kuuluu, oletko kisälli vai mestari?”

”Kai se selviää, kun juomme ja juttelemme.”

”Hyvä on sitten!” toinen sanoi ja astui ovelle, kun isäntä viittasi viinillä katettuun pöytään. Mies otti lasin ja tarkasteli sen sisältöä epäluuloisesti, mutta epäilykset hälvenivät, kun muukalainen kaatoi itselleen toisen runsaan lasillisen.

”No, mikä sinua vaivaa? Oletko niin ylpeä, ettet suostu juomaan ammattitoverin kanssa?”

”En, sen saakeli vieköön. Kansakunnan onneksi!”

Työläisen harmaat silmät kohtasivat maljan kohottajan silmät.

Hän tyhjensi lasin yhdellä kulauksella ja pyyhki huulensa hihaansa.

”Hitto vie, tämähän on burgundilaista”, hän huomautti.

”Ja hyvää viiniä vielä, vai mitä? Sitä suositeltiin minulle. Sattumalta kuljin tästä ja poikkesin sisään. Enkä kadu. Mutta mikset istuisi ja tuntisi oloasi kotoisaksi? Pullossa on lisää, ja kellarissa on lisää, kun se loppuu.”

”Sano, mitä sinä täällä teet?”

”Päivä on pulkassa. Sain yhden työn valmiiksi Versailles’ssa ja suuntaan Pariisiin kuninkaallisen saattueen mukana, heti kun se tulee tästä ohi.”

”Minkä saattueen?”

”Kuninkaan, kuningattaren ja pikku prinssin tietenkin. He palaavat kaupunkiin kalatorin naisten ja kahdensadan kansalliskokouksen jäsenen kanssa. Heitä suojelevat kenraali Lafayette ja kansalliskaarti.”

”Onko se lihava vanha herrasmies siis päättänyt tulla kaupunkiin?”

”Hänet pakotettiin.”

”Aavistin sen, kun lähdin Pariisiin tänä aamuna kolmelta.”

”Kas vain! Lähdit Versailles’sta kolmelta olematta utelias siitä, mitä siellä tapahtui?”

”En suinkaan, halusin kuollakseni tietää, mitä se herrasmies aikoi. Olemme tuttuja – kavereitakin voisi sanoa, vaikka en sillä kehuskele – mutta tiedätkö, ystäväni, miehen on tehtävä työtä. Minulla on vaimo ja lapsia elätettävänä, eikä elämä ole nykyään mitään leikkiä. En minä kuninkaallisessa pajassa työskentele.”

Kuulija ei tarttunut tähän eikä esittänyt kysymyksiä.

”Palasit siis Pariisiin kiireellisen työn takia?” hän kysyi.

”Juuri niin, ja siitä maksettiin vieläpä ruhtinaallisesti”, työläinen sanoi ja kilisytti taskussaan olevia kolikoita. ”Työn teetti jonkinlainen palvelija, mikä ei ollut kovin kohteliasta – ja vielä saksalainen, joten en voinut työn lomassa jutella mukavia. En minä mikään puhelias ole, mutta jutteleminen on hauskaa, kunhan ei sano ihmisistä mitään pahaa.”

”Eikä siitä ole haittaa, vaikka puhuisi pahaa naapureista, vai mitä?”

Molemmat miehet nauroivat. Muukalaisen hieno hammasrivi loisti toisen rikkinäisiä hampaita vasten.

”Olet siis saanut valmiiksi hienon työn, joka piti tehdä kiireessä, ja sinulle maksettiin hyvin?” muukalainen kysyi miehen tavoin, joka eteni vain askel kerrallaan mutta kuitenkin koko ajan eteenpäin. ”Sen täytyi olla vaikeaa työtä?”

”Sitä se totisesti oli. Vaikeampi kuin salainen lukko – näkymätön ovi. Mitä ajattelet talosta talon sisällä? Joku haluaa varmasti piiloutua. Millaista peliä hän voisikaan pelata, kun pääsisi kulkemaan mielensä mukaan sisään ja ulos. ’Onko herranne kotona?’ ’Ei, herra, hän kävi juuri ulkona.’ ’Valehtelet – hänhän tuli juuri sisään.’ ’Käykää katsomassa, jos kerran olette niin varma.’ Sitten he etsivät joka puolelta, mutta minä haastan heidät löytämään herrasmiehen. Se on rautaovi, joka sulkeutuu paneloidun karmin päälle, ja se kulkee urassa olevien pallojen varassa kuin pyörillä. Metalli on päällystetty vanhan tammen viilulla, joten sitä voi koputtaa rystysillä ja se kuulostaa aivan umpipuulta. Sanonpa vain, että kun työ oli valmis, olisin itsekin mennyt lankaan.”

”Missä ihmeessä sinä tekisit sellaisen työn? Mutta et kai kertoisi sitä edes kaverille?”

”En voi kertoa, koska en tiedä.”

”Miten he huijasivat sinua?”

”Arvaa uudestaan, niin olet yhä väärässä. Kaupungin tullipuomilla odotti vuokravaunu. Eräs mies tuli luokseni ja kysyi: ’Oletko se-ja-se?’ Vastasin: ’Olen.’ ’Hyvä. Me odotamme sinua. Nouse kyytiin.’ Niinpä nousin vaunuihin, ja siellä he sitoivat silmäni. Kun pyörät olivat pyörineet noin puoli tuntia, avautui suuren vaunuvajan ovi. He auttoivat minut ulos ja taluttivat kymmenen askelmaa ylös eteishalliin, jossa tapasin saksalaisen palvelijan. Tämä sanoi muille: ’Hyvä! Häipykää täältä, emme enää tarvitse teitä.’ He lähtivät kiireesti, side poistettiin silmiltäni ja minulle näytettiin, mitä minun piti tehdä. Ryhdyin työhön kuin kunnon ammattilainen ja sain sen

valmiiksi tunnissa. Minulle maksettiin upouusilla kultarahoilla, silmäni sidottiin taas, minut pantiin takaisin vaunuihin, minut jätettiin samaan paikkaan, josta minut oli noudettu, minulle toivotettiin turvallista kotimatkaa – ja tässä minä nyt olen."

"Etkö nähnyt yhtään mitään, et edes silmäkulmastasi? Perhana vieköön, jos olen koskaan kuullut siteestä, joka estäisi miestä näkemästä vilaukseltakaan jommallekummalle sivulle. Tule nyt, myönnä, että näit jotakin", muukalainen intti.

"No, kompastuin ensimmäisellä portaalla, ja kun nostin käteni estääkseni kaatumisen, nenäliina siirtyi ja näin vilauksen. Vasemmalla näin suoran puurivin, ja siitä päättelin olevani jonkinlaisella puistokujalla. Siinä kaikki, sen vannon."

"En voi sanoa, että siitä olisi paljon apua. Pääkatu on pitkä, ja Saint-Honorén kahvilan ja Bastiljin välillä on useampikin talo, jossa on vaunusisäänkäynti."

"Totuus on", lukkoseppä sanoi päätään raapien, "etten uskoisi osaavani tunnistaa taloa."

Kysyjä vaikutti tyytyväiseltä, vaikka hänen kasvoistaan oli harvoin helppo lukea tunteita.

"Mutta", hän huudahti kuin olisi vaihtanut puheenaihetta, "eikö Pariisissa ole hyviä lukkoseppiä, kun yhtä piti hakea Versailles'sta asti?"

Jatka lukemista: Kansan sankari

Tämä on teoksen Kansan sankari ilmainen näyte Library of Alexandriasta.

Lue ja kuuntele koko kirja ja yli 200 000 muuta 90 päivää ilmaiseksi:

https://libraryofalexandria.com/fi/products/the-hero-of-the-people